

Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
MISIONI NË KOSOVË

RAPORT I MONITORIMIT TË PUNËS SË KUVENDIT

Korrik, 2013

PËRMBAJTJA

PËRMBLEDHJE	4
1. PARATHËNIE	5
2. FUNKSIONI LIGJVËNËS.....	5
2.1. Planifikimi ligjvënës	5
2.2. Procesi ligjvënës.....	5
3. MBIKËQYRJA E EKZEKUTIVIT.....	6
3.1. Mbikëqyrja e zbatimit të ligjeve.....	6
3.2. Mocionet për interpelancë	7
3.3. Pyetjet për qeverinë	7
3.4. Debatet parlamentare.....	8
4. MBIKËQYRJA E INSTITUCOINEVE TE PAVARURA	8
5. KONSULTIMI ME PUBLIKUN	9
6. PËRFUNDIMET	10
7. REKOMANDIMET	10

LISTA E SHKRUTESAVE (LIST OF ABBREVIATIONS)

KPM	Komisioni i Pavarur i Mediave
KKTK	Këshilli i Kosovës për Trashëgimi Kulturore
KShK	Këshilli Shkencor i Kosovës
OSBE	Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë, Misioni në Kosovë
AKP	Agjencia Kosovare e Privatizimit
RR e P	Rregullorja e Punës së Kuvendit të Kosovës
RTK	Radio Televizioni i Kosovës

PËRMBLEDHJE

Ky raport paraqet vlerësimin e punës së Kuvendit të Kosovës në pajtim me Rregulloren e Punës së Kuvendit për vitin 2012. Gjatë periudhës vlerësuese, Misioni i OSBE-së ka vërejtur një trend pozitiv të Kuvendit të Kosovës në raport me funksionimin e tij në pajtim me Rregulloren e Punës, por në të njëjtën kohë Misioni ka vërejtur edhe sfida në procesin legjislativ, mbikëqyrjen e ekzekutivit dhe të institucioneve të pavarua, si më poshtë.

Kuvendi ka treguar permirsim në përmirësimin e afateve kohore në shqyrtimin e projektligjeve, por komisionet sidoqoftë kanë pasur vështirësi me afatet kohore në shqyrtimin e projektligjeve. Komisionet e kuvendit i kanë dorëzuar me vonesë amandamentet për projektligje, gjë që është në kundërshtim me Rregulloren e Punës së Kuvendit. Për më tepër, Kuvendi dhe qeveria duhet të përmirësojnë bashkëpunimin e ndërsjellë në aspektin e planifikimit të legjislativ. Efektshmëria e Kuvendit në mbikëqyrje të ekzekutivit nuk ka shënuar ndonjë përmirësim të theksuar. Komisionet e Kuvendit kanë bërë mbikëqyrjen e zbatimit të vetëm një të tretës së ligjeve të planifikuara me Programin e Punës së Kuvendit për vitin 2012. Gjatë vitit 2012, seancat plenare të Kuvendit vazhduan që të përdorin instrumentet e mbikëqyrjes, si interpelancat, pyetjet me gojë dhe debatet. Është e rëndësishme të ceket se trupat e Kuvendit nuk kanë arritur ta përcjellin zbatimin e rekomandimeve të tyre nga ana e Qeverisë, të dala nga raportet e mbikëqyrjes së ligjeve, interpelancat apo debatet. Kjo e dobëson efikasitetin e mbikëqyrjes.

Kuvendi vazhdon të shqyrtojë raportet vjetore të institucioneve të pavarura, duke miratuar raportet e tyre. Kuvendi nuk ka arritur në disa raste të emerojë zyrtaret e lartë të institucioneve të pavarura brenda afatit kohor. Kjo demton efikasitetin e institucioneve të pavarura.

Kuvendi vazhdon që të konsultojë publikun përmes degjimeve publike gjatë procesit të shqyrtimit të projektligjeve, dhe në procesin e mbikëqyrjes së implementimit. Numri i degjimeve publike ndryshon nga viti në vit. Degjimet publike janë mbajtur në pajtueshmëri me Rregulloren e Punës së Kuvendit, por kjo praktikë kërkon përmirësim në mënyrë që të arrihen standardet e praktikave me të mira ndërkombëtare.

1. PARATHËNIE

Raporti është përpiluar në pajtim me kushtet e references të shtyllës së III-të të UNMIK-ut OSBE për Ndërtimin e Institucioneve, Monitorimi i Kuvendit të Kosovës. Qëllimi i monitorimit është vëzhgimi dhe raportimi mbi procedurat dhe zhvillimet e punës së Kuvendit në raport me respektimin e Rregullorës së Punës së Kuvendit (RPK), miratuar më 29 prill, 2010.

Raporti përfshin periudhën nga 1 janari deri më 31 dhjetor 2012 dhe bën vlerësimin e punës së Kuvendit në këto fusha: procesi ligjvërës, mbikëqyrja e ekzekutivit, mbikëqyrja e institucioneve të pavarura si dhe konsultimi i publikut. Raporti gjithashtu ofron edhe një pasqyrë të përgjithshme të të gjeturave nga vlerësimi i punës së Kuvendit të Kosovës (KK) përgjatë vitit 2011.

Të dhënat e analizuar në këtë raport janë mbledhur përmes monitorimit të rregullt të Kuvendit të Kosovës nga ana e OSBE-së. Gjatë vitit 2012, OSBE ka monitoruar 43 seanca të rregullta plenare, si dhe 44 mbledhje të Kryesisë së Kuvendit. Përveç kësaj OSBE ka monitoruar edhe mbledhjet e komisioneve dhe dëgjimet publike të gjashtë komisioneve partnere, në vecanti, Komisionin për Legjislacion; Komisionin për Arsim, Kulturë, Rini, Sport, Administratë Publike dhe Media; Komisioni për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve dhe Kthim; Komisioni për të Drejtat të Njeriut, Barazi Gjinore, Persona të Pagjetur dhe Peticione; Komisioni për Punë të Brendëshme, Siguri dhe Mbikëqyrjen e Forcës së Sigurisë; dhe Komisioni për Mbikëqyrjen e Financave Publike.

2. FUNKSIONI LIGJVËNËS

2.1. Planifikimi ligjvënës

Në vitin 2012, në programin e vet legjislativ, qeveria kishte planifikuar të dorëzonte në Kuvend 105 projektligje, por në fakt ajo dorëzoi vetëm 91, nga të cilat shtatë u kthyen prapa për rishqyrtim. Duhet theksuar se mbi njëzet projektligje (20) u dorëzuan në Kuvend në dhjetor të vitit 2012, dhe për këtë arsye nuk arritën të procedohen. Më saktësisht, dymbëdhjetë (12) projektligje u dorëzuan në javën e fundit të dhjetorit, kur Kuvendi veq ishte në pushim dhe nuk mund t'i procedonte. Kryesia e Kuvendit kishte arsye kur kritikoi qeverinë për dorëzimin me vonësë të projektligjeve, duke udhëzuar komisionet e Kuvendit që të mos përfshijnë në planin e tyre të punës për vitin vijues asnjë projektligj që vjen pas 20 tetorit 2012.

Ngjashëm edhe në vitin 2011, Qeveria u zotua se do të dorëzonte në Kuvend 143 projekt ligje, por arriti të dorëzonte vetëm 94, nga të cilat më shumë se njëzet (20) projektligje u dorëzuan në tremujorin e fundit të 2011-ës, duke vështirësuar procedimin e tyre në afatin kohor nga ana e Kuvendit. Programi legjislativ akoma mbetet në diktatin e ekzekutivit, dhe zbatimi i saj kërkon një bashkëpunim dhe planifikim më të mirë nga të dy degët e qeverisjes.

2.2. Procesi ligjvënës

Në vitin 2012, Kuvendi ka miratuar 69 ligje, dy të tretat e të cilave u miratuan pas afatit të paraparë me nenin 57. 6 të Rregullorës së Punës, që parasheh se “komisioni funksional duhet t'i paraqesë Kuvendit raportin me rekomandime për projektligjin jo më vonë se dy muaj pas shqyrtimit në lexim të parë”.

Arsyet e vonesës në shqyrtimin e projektligjeve nga ana e komisioneve janë të ndryshme, si mungesa e ekspertëve dhe ekspertizës teknike, mosmarrëveshjet në mes të nivelit qendror dhe lokal, vonesa në dorëzimin e amandamenteve nga ana e komisioneve funksionale, e të tjera.¹ Aprovimi i pjesës më të madhe të ligjeve është bërë me vonesë, komisionet e Kuvendit duhet të përpiqen që të shqyrtojnë projektligjet në afatin e paraparë.

Në legjislaturën aktuale Kuvendi ka ngrit efikasitetin në incimin e legjislacionit. Komisionet e Kuvendit dhe depupetët, së bashku, kanë propozuar gjashtë projektligje, gjë që paraqet një përmirësim të theksuar në krahasim me legjislacionin e me parshëm, në mandatin e të cilit janë incuar dy projektligje nga ana e deputetëve.²

3. MBIKËQYRJA E EKZEKUTIVIT

Seanca plenare mbetet forumi kyq për mbikëqyrjen e ekzekutivit nga ana e Kuvendit. Rregullorja e Punës së Kuvendit ofron disa mjete për mbikëqyrjen, përfshirë raportet e zbatimit të ligjeve, pyetjet me gojë, interpelancat dhe debatet të cilat mund të shfrytëzohen për t'u parashtruar pyetje ministrave si dhe për të diskutuar për politikat e qeverisë. Gjatë periudhës raportuese Kuvendi ka shfrytëzuar këto mjete, siç përshkruhet më poshtë.

3.1. Mbikëqyrja e zbatimit të ligjeve

Më 2012, Kuvendi ka aprovuar disa raporte të mbikëqyrjes së zbatimit të ligjit, bashkë me rekomandime, të komisioneve parlamentare.³ Kjo paraqet një rënie në krahasim me vitin e kaluar, gjatë të cilit vit Kuvendi kishte miratuar 11 raporte për mbikëqyrjen e zbatimit të ligjeve.⁴ Përvec kësaj, komisionet nuk kanë arritur t'i përmbushin obligimet e parapara në programin e punës së Kuvendit për vitin 2012, i cili parashihte mbikëqyrjen e zbatimit të 22 ligjeve gjatë vitit 2012.

¹ Si shembull mund të merren Ligji për Parkun Kombëtar "Bjeshkët e Nemuna/Prokletije" dhe Ligji për Parkun Kombëtar "Sharr/Šar" të cilët u miratuan nga Kuvendi me një vonesë prej një viti, si pasojë e mospajtimeve të institucioneve të nivelit lokal dhe qendror. Konkretisht, Komisionit perkates për bujqësi iu desh kohe që të zgjidh mospajtimet ndërmjet komunave Peje dhe Deçan dhe Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor rreth këtyre dy ligjeve.

² Shtatë projektligje të inicuar nga Kuvendi: projektligji për deputet e Kuvendit, i inicuar nga nenkomisioni për Rregulloret e Punës; projektligji për mbrojtjen e burimeve të gazetarisë, inicuar nga Znj. Alma Lama, (deputete e Vetvendosjes) me mbështetjen e gjashtë deputeteve të Kuvendit; projektligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Akademin e e Shkencave dhe të Arteve të Kosovës, inicuar nga Z. RamëVataj (PDK) me mbështetjen e katërdhjetë deputeteve tjerë; projektligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për minierat dhe mineralet, inicuar nga Komisioni për Zhvillim Ekonomik; projektligji për Komisionerin e Sigurisë, inicuar nga Komisioni për Punë të Brendshme, Siguri dhe Mbikeqyrje të FSK-se; projektligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Fondin e Pensioneve, inicuar nga Komisioni për Buxhet; dhe projektligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për statusin e veteraneve, pjesëtareve, invalidëve dhe deshmorëve të UÇK-së dhe viktimave civile, inicuar nga Levizja Vetvendosje. Në legjislaturën paraprake vetëm dy ligje u inicuan nga ana e deputeteve të Kuvendit-Ligji për të burgosurit politikë si dhe Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për menagjimin e financave Ppublike dhe përgjegjësi.

³ Gjatë 2012 këto komisione kanë kryer mbikëqyrjen e zbatimit të ligjit: Komisioni për Punë, Shëndetesi dhe Mireqenie Sociale ka monitoruar zbatimin e Ligjit për Punë dhe Ligjit për Inspektoratin e Punës; Komisioni për Zhvillim Ekonomik, Tregti dhe Industri ka monitoruar zbatimin e Ligjit për Shpronësimin e Pronës së Paluejtshme, Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës, dhe Ligjit për Efiqencën e Energjisë; Komisioni për Buxhet ka bërë monitorimin e zbatimit të Ligjit për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit; dhe Komisioni për Punë të Jashtme ka bërë monitorimin e zbatimit të Ligjit për Shërbimet e Jashtme Diplomatike të Kosovës.

⁴ Një numër i konsiderueshëm i ligjeve është në proces të mbikëqyrjes nga ana e disa komisioneve, finalizimi i të cilëve pritet të bëhet gjatë vitit 2013.

Rregullorja e Punës së Kuvendit, përkatesisht neni 73 parasheh që “secili komision, brenda fushës së përgjegjësisë së tij, është i autorizuar të bëjë mbikëqyrjen e zbatimit të ligjit nga Qeveria, apo ministria përkatëse.” E njëjta dispozitë më tutje thekson se “per te ushtruar autoritetin e vet, komisioni duhet të: (a) kontrollojë dhe studiojë efektivitetin e ligjeve në fuqi në kuadër të fushëveprimit të tyre, zbatimin e tyre dhe të propozoj masa për rastet konkrete, (b) përgat listën me detaje teknike mbi ligjin, c) të bëjë kontrollin e aktiviteteve të përgjithshme të ministrisë përkatëse, dhe d). të raportoј një herë në vit me shkrim dhe gojë në sјancę plenare të Kuvendit. Gajtę vitit 2012 vetëm 4 nga 13 komisione kanë përmбushur kriterin nga dispozita e lartpërmendur.

Gjithashtu duhet theksuar se miratimi i raporteve me rekomandime në të shumtën e rasteve paraqet edhe permbylljen e mbikëqyrjes së zbatimit të ligjeve, për arsye se komisionet nuk ndërmarrin ndonjë veprim në përcjelljen e përmбushjes së atyre rekomandimeve, ose veprimet e ndërmarra janë fare të pakta. Gjatë vitit 2012, Komisioni për të Drejtat e Njeriut ishte i vetmi komision i cili filloi të bëjë përcjelljen e zbatimit të rekomandimeve⁵. Edhe pse rekomandimet e Kuvendit nuk janë detyrime ligjore për Qeverinë, komisionet inkurajohen që të përcjellin zbatimin e rekomandimeve, të dala nga mbikëqyrja e zbatimit të ligjit në menyrë që të kërkohet llogaridhënie nga ekzekutivi, si dhe të përmirësohet zbatimi i ligjeve në praktikę.

Në kuadër të fuqizimit të funksionit mbikëqyrës, dy komisione të Kuvendit - Komisioni për Punë të Brendshme, Siguri dhe Mbikëqyrjen e FSK-së dhe Komisioni për të Drejtat e Njeriut, Barazi Gjinore dhe Peticione, kanë filluar mbikëqyrjen financiare të ministrive të linjës dhe agjencioneve qeveritare. Ky është një përmirësim meqë është hera e parë që komisionet e Kuvendit kanë inicuar mbikëqyrje financiare të qeverisë.

3.2. Mocioni për interpelancę

Kuvendi ka diskutuar për katër interpelanca gjate vitit 2012 lidhur me çështjen e personave të pagjetur, procesin e privatizimit, taksën e eksportit dhe politikę të jashtme, të cilat janë mbajtur në pajtim me nenin 44 të Rregullorës së Punës së Kuvendit.⁶ Dy nga katër mocione kanë rezultuar me një varg rekomandimesh të miratuara nga Kuvendi për Qeverinë. Edhe në këtë rast, miratimi i rekomandimeve nga ana e Kuvendit ishte edhe përmbyllja e procesit mbikëqyrës, pasiqë sponzoruesit e interpelancave nuk kanë ndërmarrë ndonjë veprim për të përcjellë më tutje zbatimin këtyre rekomandimeve.

3.3. Pytjet për qeverinë

Gjatë vitit 2012, deputetët e Kuvendit parashtruan 160 pyetje për Qeverinë për përgjigje me gojë, nga të cilat 117 kanë marrë përgjigje nga kryeministri ose nga ministrat përkatës.

⁵ Komisioni për të Drejtat e Njeriut ka organizuar dëgjim publik në përcjellje të zbatimit të rekomandimeve të dala nga raporti i monitorimit të zbatimit të Ligjit kundër Dhunës në Familje. Raporti i komisionit është miratuar nga Kuvendi në vitin 2011.

⁶ Neni 44 i Rregulores së Punës së Kuvendit, parasheh “Një grup parlamentar ose gjashtë (6) e më shumë deputetë mund të parashtrojnë kërkesę për interpelancę për ta shqyrtuar një çështje, që lidhet me punën e Qeverisë ose të një Ministrie. Mocioni për interpelancę paraqitet në formę të shkruar, që përmban: formulimin e saktë të çështjes për interpelancę; arsyetimin për mocionin, emrin dhe nënshkrimin e të autorizuarit të grupit parlamentar dhe tekstin e mocionit, që propozohet për votim.”

Megjithatë 43 pyetje kanë mbetur pa përgjigje për shkak të mosprezencës së ministrave dhe ato pyetje janë publikuar në buletin e Kuvendit.⁷

Gjatë periudhës raportuese koha për pyetje është zhvilluar pajtim me nenin 45 të Rregullores së Punës për “Pyetje për Qeverinë për përgjigje me gojë”, i cili parasheh që secila seancë plenare duhet të ndajë një kohë prej 60 minutave për pyetjet e deputetëve për Qeverinë. Sipas Rregullores së Punës, nëqoftëse një pyetje nuk merr përgjigje gjatë dy seancave të njëpasnjëshme, për hir të informimit të opinionit ajo pyetje botohet në buletin e Kuvendit. Mosprezenca e Qeverisë gjatë kohës së parashtrimit të pyetjeve i ka krijuar Kuvendit vështirësi në menagjimin e duhur të kohës për parashtrimin e pyetjeve. Për më tepër, vonesa në dhënien e përgjigjeve në pyetjet e parashtruara ka bërë që të humbet rëndësia e tyre. Sidoqoftë, Kuvendi nuk ka ndonjë mekanizëm për të detyruar ministrant të përgjigjur pyetjeve të parashtruara nga ana e deputetëve të Kuvendit.

3.4. Debatet Parlamentare

Gjate vitit 2012, Kuvendi ka mbajtur tetë debate parlamentare, t kërkuara kryesisht nga opozita.⁸ Gjatë këtyre debateve, Kuvendi ka diskutuar politika të ndryshme të Qeverisë, sikurse; të drejtat e femijëve, çështjen e personave të pagjetur, situatën e sigurisë, procesin e privatizimit, etj. Gjatë katër debateve parlamentare Kuvendi ka miratuar një mori rekomandimesh për Qeverinë. Edhe pse rekomandimet e Kuvendit nuk janë detyrime ligjore për Qeverinë, megjithatë debatet parlamentare mbetën një mjet i preferuar për opozitën që të thërrasin Qeverinë në dëgjim, dhe të kërkojnë reagim të qeverisë në politika të ndryshme. Megjithatë, sponsoruesit e debateve nuk kanë ndër marrë ndonjë veprim të mëtejshëm që të percjellin zbatimin rekomandimeve të miratuara.

4. MBIKEQYRJA E INSTITUCIONEVE TE PAVARURA

Gjatë vitit 2012, Kuvendi ka shqyrtuar 29 raporte vjetore të institucioneve të pavarura për vitin paraprak. Kuvendi ka miratuar të gjitha këto raporte me përjashtim të raportit vjetor të Agjencionit për Privatizim (AKP) për vitin 2011, i cili është refuzuar mbi bazën e kualitetit të dobët. Ndërsa, gjatë vitit 2011, Kuvendi ka miratuar 27 raporte vjetore të institucioneve të pavarura, ndërsa ka refuzuar dy.⁹

Në lidhje me këtë duhet theksuar se edhe në rastet kur Kuvendi nuk i miraton raportet e institucioneve të pavarura, ndodhë që ato të mos sanksionohen, për shak se legjislacioni i aplikueshëm nuk parasheh ndonjë procedurë apo masë ndëshkimore për raste të tilla. Duhet të bëhet identifikimi i masave ndëshkimore përkatëse, dhe ato masa të futen në ligjet bazike për institucionet e pavarura.

Gjatë vitit 2012, emërimi i zyrtarëve të lartë të institucioneve të pavarura ishte një sfidë për Kuvendin duke rezultuar me vonesa të theksuara në emërimet.¹⁰ Dy vende në bordin e RTK-së, një vend në Këshillin e Pavarur të Mediave, dhe një vend në Gjykatën Kushtetuese kanë

⁷ Referencë, në vitin 2011, 124 pyetje janë paraqitur qeverisë për përgjigje me gojë, 106 prej të cialve kanë marrë përgjigje, ndërsa 18 u publikuan në buletin e Kuvendit.

⁸ Gajtë 2011, Kuvendi mbajti shtatë debate parlamentare. .

⁹ Në vitin 2011, Kuvendi ka refuzuar raportet vjetore të Komisionit Zgjedhor, për vitin 2010, dhe të Autoritetit Kosovar të Konkurrencës, mbi bazën e cilësisë së dobët.

¹⁰ Raporti i OSBE-sët Gjendja e Institucioneve të Pavarura në Kosovë (korrik 2012), <http://www.osce.org/kosovo/92050?download=true>.

mbetur të zbrazëta për më tepër se tetë muaj për shkak se koalicioni qeveris dhe opozita nuk kanë mundur të arrijnë konsensus për kandidatet e propozuar.

Rasti më i theksuar është ai i vonësës së procesit të emërimit të anëtareve të bordit të Këshillit të Kosovës për Trashëgimi Kulturorë (KKTK) dhe Këshillit Shkencor të Kosovës (KSHK). Sipas Ligjit për Trashëgimi Kulturorë, KKTK përbëhet nga shtatë anëtarë të emëruar nga Kuvendi, me mandat tre vjeçar, duke respektuar përbërjen etnike në Kosovë. Më 2 nëntor 2007, Kuvendi ka emëruar shtatë anëtarë të KKTK-së, mandati i të cilëve ka kaluar në nëntor të viti 2010, dhe të cilët nuk janë zëvendësuar. Kështu që, KKTK-ja si një organ ekzekutiv ka funksionuar me katër anëtarë, mandati të cilëve kishte kaluar për më shumë se dy vite. Sidoqoftë, nga mesi i 2012-ës, KKTK-ja ka mbetur pa asnjë anëtarë dhe si pasojë është jo-funksional. Në anën tjetër, KSHK nuk ka funksionuar për dy vite për shkak të mungesës së anëtarëve të këshillit. Më 8 Mars 2012, Komisioni për Arsim, si komision funksional, refuzoi kandidatët e propozuar nga Qeveria për Këshillin Shkencor të Kosovës mbi bazën e mungesës së kualifikimit.¹¹ Që nga atëherë nuk ka pas ndonjë përpjekje për emërimin e anëtarëve të rinjë të KSHK-së. Prandaj, Kuvendi në bashkëpunim me Qeverinë duhet të përpiqen që t'i kryejnë emërimet e mbetura pezull në afatin e paraparë, në mënyrë që të mos pengohet funksionimi i institucioneve të pavarura.

5. KONSULITIMI ME PUBLIKUN

Gjatë viti 2012, Komisionet e Kuvendit kanë mbajtur 30 dëgjime publike, që është dukshëm më pak sesa në vitin 2011¹². Gjatë dëgjimeve publike komisionet thërrasin përfaqësuesit e shoqërisë civile dhe të institucioneve të pavarura për të paraqitur komentet dhe sygjerimet e tyre. Dëgjimet publike mbahen konform Rregullores së Punës së Kuvendit.¹³ Mirëpo përgaditja, mbajtja dhe përcjellja e dëgjimeve publike shpeshherë nuk bëhet në harmoni me përkufizimet e “Doracakut të Kuvendit për Mbikëqyrje të Funksionimit të Komisioneve Parlamentare”¹⁴ si dhe praktikve më të mira ndërkombëtare.¹⁵ Sikurse edhe në vitet e mëparshme, qëllimi i dëgjimeve publike të komisioneve ishte mbledhja e opinionëve të publikut, gjatë shqyrtimit të projektligjeve të propozuara nga Qeveria. Por, qëllimi i disa dëgjimeve publike ishte edhe mbikëqyrja e ligjeve në fuqi. Pjesëmarrja në dëgjime publike mbetet mundësia e vetme për shoqërinë civile dhe grupet e interesit për të dhënë kontributin e tyre në procesin ligjvënës dhe mbikëqyrës.

Në vitin 2012, Kuvendi lançoi bazën e të dhënave për shoqërinë civile, e cila ofron mundësi organizatave të interesuara të shoqërisë civile (OSHC-ve) që të bëjnë regjistrimin e të dhënave të tyre mbi fushën përkatëse të aktivitetit dhe ekspertizës së tyre, e cila do të mund të përdoret nga Kuvendi gjatë planifikimit, dërgimit të ftesave, të dëgjimeve publike dhe

¹¹ Këshilli Shkencor i Kosovës është organ i pavarur themeluar me Ligjin No. 2004/42 për Kërkime dhe Aktivitete Shkencore, shpallur me Rregullore të UNMIK-ut 2005/8, 23 shkurt 2005. Më 12 korrik, Kuvendi emëroi anëtarët e këshillit, të propozuar nga Qeveria, me mandate katër vjeçar. Këshilli përbëhet nga 15 anëtarë, ndërsa që nga korriku i 2011-tës të gjitha pozitat janë vakante.

¹² Gjatë vitit 2011, komisionet e Kuvendit kanë mbajtur 68 dëgjime publike. Shiqo raportin e aktiviteteve të Kuvendit, 2011 http://www.assembly-kosova.org/common/docs/Aktiviteti_legjislativ_i_Kuvendit_2011.pdf

¹³ Neni 65 (4) i Rregullorës së Punës të Kuvendit të Kosovës, 29 prill 2010.

¹⁴ Komisionet rrallëherë respektojnë rekomandimet e udhëzuesit sipas të cilit duhet bërë njoftim një javë më parë mbi mbajtjen e dëgjimeve publike. *Udhëzues për Funksionin Mbikëqyrës të Komisioneve Parlamentare*, Prishtinë, qeshor 2012, pp. 17-18, Kuvendi i Kosovës.

¹⁵ OSBE Misioni në Kosovë, *Bashkëpunimi i Kuvendit të Kosovës me Shoqërinë Civile*, Prishtinë/Priština, mars 2013, pp.9-16, <http://www.osce.org/kosovo/100446>

konsultimeve.¹⁶ Qëllimi i këtij mekanizmi është rritja e mundësisë së pjesëmarrjes së organizatave të shoqërisë civile në procesin ligjvënës dhe atij mbikëqyrës. Që nga thirrja publike për regjistrim, mbi gjashtëdhjetë (60) organizata janë regjistruar. Komisionet u rekomandohet që të vazhdojnë të konsultojnë publikun dhe shoqërinë civile përmes dëgjimeve publike, si dhe të sigurojnë që dëgjimet të përgaditen dhe të zbatohen në pajtim me praktikën e mira në mënyrë që të sigurohet një vendimmarrje pluraliste dhe llogaridhënëse ndaj publikut.

6. PËRFUNDIMET

Kuvendi i Kosovës vazhdon të bëjë përpjekje për të përmirësuar funksionimin e tij në pajtim me Rregulloren e Punës. Sidoqoftë, gjatë vitit 2012 janë vërejtur disa pengesa dhe mospërputhje. Afatet për shqyrtimin e projektligjeve nuk janë përmbushur, ndërsa që mungesa e bashkëpunimit ndërmjet Kuvendit dhe Qeverisë në planifikimin legjislativ akoma mbetet sfidë.

Efikasiteti i Kuvendit në mbikëqyrjen e zbatimit të ligjeve ka pësuar rënie në krahasim me vitin 2011. Komisionet nuk arritën të zbatojnë Programin e Punës së Kuvendit për 2012, ngase prej gjithsej njëzet e dy ligjeve të planifikuara për mbikëqyrje, ato arritën të përmbyllin mbikëqyrjen e vetëm gjashtë syresh.¹⁷ Një sfidë e madhe në procesin e mbikëqyrjes efektive nga ana e Kuvendit akoma mbetet mospërcjellja e zbatimit të rekomadimeve të raporteve të monitorimit nga ana e Qeverisë.

Sidoqoftë, gjatë vitit 2012, dy komisione për here të pare kanë inicuar mbikëqyrje financiare të ministrive të linjës dhe agjencioneve qeveritare. Raporti i Kuvendit me institucionet e pavarura vazhdon të mbetet një sfidë për shkak të mungesës së sanksioneve për performancë e dobët të tyre. Komisionet nuk janë treguar efikase karshi nevojave të institucioneve të pavarura, nën mbikëqyrjen të tyre, sidomos në emërimin e zyrtarëve të lartë, gjë e cila vështirëson punën efektive të këtyre institucioneve. Një zhvillim pozitiv është konsultimi i publikut nga ana e komisioneve gjatë procesit të shqyrtimit të projektligjeve.

7. REKOMANDIMET

1. Drejtorati i Përgjithshëm për Çështje Ligjore dhe Procedurale të Kuvendit dhe Zyra për Ligjore e Qeverisë duhet të konsiderojnë mbajtjen e takimeve të rregullta në mënyrë që të kordinojnë planifikimin dhe zbatimin e programit legjislativ.
2. Komisionet duhet të bëjnë përpjekje që të bëjnë shqyrtimin e projektligjeve brenda afatit të paraparë në mënyrë që të ngritet efikasiteti i procesit ligjvënës.
3. Komisionet duhet të rrisin përpjekjet në mbikëqyrjen e zbatimit të ligjeve dhe shpenzimeve buxhetore të ministrive të linjës në mënyrë që të sigurohet llogaridhënia më e madhe e ekzekutivit.
4. Inkurajohen komisionet dhe sponsoruesit e mocioneve për interpelancë apo debate që të bëjnë përcjelljen e zbatimit të rekomadimeve të Kuvendit nga ana e Qeverisë.

¹⁶ Data e të dhënave është një mjet komunikimi ndërmjet Kuvendit dhe shoqërisë civile.

¹⁷Shiqo vegëzën e cila ofron qasje në Programin e punës së Kuvendit 2012: http://www.assembly-kosova.org/common/docs/Programi_i_punes_se_Kuvendit_per_vitin_2012.pdf

5. Kryesia e Kuvendit në bashkëpunim me Zyrën e Kryeministrit duhet të shtojnë përpjekjet që t'i plotësojnë vendet vakante në bordet e institucioneve të pavarura apo agjencioneve rregullative sipas afatit të paraparë.
6. Inkurajohen komisionet që të vazhdojnë të përfshijnë shoqërinë civile në punën e tyre.